

Maan in Klimmende Beher

De oude boer boog zich peinzend over zijn zeis en liet zijn ogen over het land glijden. Zijn eerste knecht stond ontsteld naast hem.

"Dit kan niet!" De knecht had uiteindelijk zijn stem teruggevonden. Die had hij verloren toen hij na het schaftdutje zijn ogen had geopend en het veld onder een verse laag sneeuw had teruggevonden. "De maan staat nog maar net in Klimmende Beher. We moeten oogsten."

De boer knikte. Hij verplaatste zijn pijpje naar zijn andere mondhoek. Iets verderop lag de oogst van die ochtend, onder het glinsterende kristal van deze veel te vroege sneeuwbuï. "Dat de Bonte Mêespilar al zong vóór het zaaien was al een veeg teken."

De knecht beaamde dat. "En dat de put droog stond in de Maan van de Treurende Kurgh," voegde hij er aan toe. "Toen moest je dochter nog langs de deuren..."

"Mijn dochter." De boer trok heftig aan zijn pijpje. Het meisje was gekleed in wirxranken en grahberbladeren door het dorp getrokken, terwijl haar vrienden om haar heen dansten. De boerinnen hadden hun emmers over haar uitgestort om de goden het goede voorbeeld te geven.

"De vrouw van de smid is bevallen van een drieling," herinnerde de knecht zich het onheilspellende voorval, "en de kinderen zagen eruit als konijnen. Dank de vrijgevig Madû dat ze zonder lijden zijn gestorven."

Voordat de boer antwoord kon geven riep een diepe stem hen toe van over het besneeuwde veld. Hij keek op en zag de priester naderen terwijl deze met zijn handen bezwerende gebaren maakte naar de sneeuw.

"Geloofd zij de Heerser der Wolken!" hijgde de priester toen hij het tweetal bereikte, "Maar zijn zegeningen had hij nu beter achterwege kunnen laten!"

De boer liet een wolkje rook ontsnappen dat zich teer naar de hemel richtte. Een snufje kruidige lucht gezonden naar de Heerser der Wolken, een klein geschenk van vertrouwen. Duistere wolken lagen op de loer aan de horizon, klaar om een aanval met een sneeuwstorm in te zetten. Een opkomende wind rukte aan de aren die nog niet door de sneeuw waren neergehaald.

"Wat kom je hier doen, Jodgir?" vroeg de knecht aan de hijgende priester. "Ik kom voor Haduwer," zei de priester en knikte naar de oude boer. "Tijdens deze plotselinge sneeuwbuï is het vuur in de tempel gedoofd door een pak vallende vlokken."

Het duurde even voor de beide agrariërs de ernst van de situatie inzagen. Het heilige vuur gedoofd! Hoe konden ze nu de offers voor het godentrio bereiden?

"Wat heb ik daar mee te maken?" vroeg de stugge Haduwer ten slotte. Om zijn desinteresse te tonen nam hij de steen uit de hoorn aan zijn zijde en wette de zeis. De trillingen in zijn pijpje verrieden dat hij er nerveus op kouwde.

"Je dochter, Haduwer." De priester liet een diepe stilte vallen die werd gedempt door het sneeuwkleed. De wereld leek even de adem in te houden. Natuurlijk wist Haduwer waarom de priester hem op het veld had opgezocht. "Ze dient haar plicht te aanvaarden." De woorden van Jodgir de priester klonken oud en vermoeid. Haduwer staarde in de verten. Een rilling liep over zijn rug. Hij leek de kilte van die dag voor het eerst op te merken.

"Ze zal als oudste maagd van het dorp geofferd moeten worden." Jodgir's woorden klonken heel ver weg voor de oude boer.

Giothu Haduwersdochter was, na lang aandringen van Jodgir, bereid gevonden haar lot te aanvaarden en aan haar plichten te voldoen. Ze had zich teruggetrokken in de nu koude tempel om in gebed en meditatie haar tocht naar de goden voor te bereiden. De wind die ongewoon guur was in de Maan van de Klimmende Beher streelde haar naakte huid. Een traan gleed over haar wang.

Wat was er verkeerd gegaan? Ze telde de manen terug. Dat was lastig, want de natuur hield zich niet aan de jaargetijden. De pasgeboren kalveren in de slachttijd, het groen dat opkwam na de eerste nachtvorst, de zingende Bonte Mêespilar vlak na de het Feest van de Terugkerende Zon en de droogte ten tijde van de Treurende Kurgh... En hoe lang waren haar bloedingen al niet uitgebleven? De natuur leek de tel kwijt te zijn.

Ze keek omhoog door de brede, nu rookloze schoorsteen. De maan stond majestueus in het teken van de Klimmende Beher. De sterren flonkerden als

in een late vorstnacht.

"Is dat niet het meisje dat Kurgh zou huwen in het komende voorjaar?" Madû hief een zwarte wenkbrauw op terwijl ze Vidhaz opnam. Hij knikte de Moeder toe. Giothu zat in de as van het gedoofde vuur en zag er niet naar uit dat ze het voorjaar zou halen. De amuletten voor het offer waren al op haar lichaam aangebracht.

"Wat is er misgegaan?" De indrukwekkende gestalte van Madû draaide zich nu weg van het raam om de confrontatie met haar zoon aan te gaan. "Dit is al de zoveelste keer dat je het verkeerd hebt gedaan! Wat mankeert je?"

Vidhaz kromp ineen. De zwarte gestalte van de Moeder torende hoog boven hem uit, en de geur van zware, vruchtbare aarde verstikte hem bijna. De kraters op haar lichaam rookten en een enkele spoog al vuur.

"Twee manen na het offer voor de oogst was de eerste sneeuw voorspeld," zei hij met een ijle stem. Hij telde het na op zijn vingers. "Dat is nu."

"Maar twee manen terug wàs er helemaal geen oogstfeest. Twee manen terug werd het Bloemenoffer ter ere van de Vrijgevige Schoot gebracht."

"Maar dat had toch 72 nachten na het Offer van Kurgh moeten vallen?"

Nu bemoeide ook Kurgh zich er mee. Hij kwam uit de Gaard en zette zich treurig bij de haard. "Mijn offer is in het water gevallen. Jij, Vidhaz, jij was degene die het te vroeg liet regenen en mijn zaad weg liet spoelen. Zijn groene vinger priemde beschuldigend naar zijn hemelse broer. "Ik heb veel moeite moeten doen om alsnog enige oogst op de velden te krijgen."

"Dan heb ik me waarschijnlijk verteld..." Vidhaz liep de afgelopen manen nog eens na op zijn vingers. Hij stokte in de zevende maan... dat was een donkere geweest, daar had hij geen rekening mee gehouden.

"Ik heb meer dan genoeg van jouw vertellingen!" riep Kurgh. Hij wierp een blik op Giothu, het meisje dat zijn bruid had moeten zijn. Was er nog een manier haar te redden?

Jodgir ging voorop, het meanderende pad naar het Lange Graf aflopend. Giothu volgde zwijgend, terwijl de amuletten om haar heen rinkelden. Achter haar liepen haar broers, van wie de oudste de trommel roerde. Ook zij waren

zich bewust van de belangrijke rol die Giothu speelde in het welzijn van het dorp. Zonder haar offer zouden de goden ontstemd blijven. Het weer zou niet langer in de pas van lopen van het ritme van het eeuwig draaiende wiel. De oogsten zouden blijven mislukken en er zou honger en daarmee dood heersen in het dorp.

Voetstappen knerpten door de vroege sneeuw terwijl de processie door de heuvels trok. De dorpingen vormden een lange stoet als een kabbelende stroom, traag afdalend naar de heilige plaats aan de kust waar volgens de verhalen de Groene God Kurgh zijn geliefde had begraven. Hier zou in het voorjaar Giothu hebben moeten huwen met de Groene Heerser van het Woud, maar het zou niet zo zijn. Haar offer zou nu worden gebracht als verzoening aan het godentrio.

Giothu voelde zich klein en eenzaam, ondanks de massale belangstelling.

Jodgir groette de zee en draaide zich daarna naar het Lange Graf. Hij knielde neer in het besneeuwde gras. Zwijgend stonden de dorpingen om hem heen. Ze volgden zijn voorbeeld zonder aarzelen. Hij sprak de runen, de krachtige taal die door de koude lucht sneed. Daarna weerkaatsten de oude woorden tegen de heuvels en vonden hun brandpunt in de echoënde ingang van het Lange Graf.

De Stem van Kurgh antwoordde. De priester luisterde aandachtig en fronste zijn wenkbrauwen. Hij wierp een steelse blik op de naakte, bibberende Giothu.

"Een teken..." zijn woorden waren sneller dan zijn gedachten. Een huivering trok over zijn ruggengraat. De natuur om hem heen viel stil. De koude werd intenser. Hij zag hoe de dorpingen hun mantels schikten tegen de koude, en hoe de tepels van Giothu zich oprichtten.

De wind stak op en liet het water golven.

"Laten we voortmaken, Kurgh roept ons." De priester stond op en gebaarde het meisje voor hem uit het Lange Graf in te gaan.

Giothu haalde diep adem en betrad de duisternis van het muffe graf. Vaal daglicht werd gereflecteerd door de offergaven die er lagen tussen de gekraakte knekels, de koperen schijven en de zilveren bekers. Maar meer op

de tast liep ze voort, en merkte dat Jodgir achter haar aankwam. Hij mompelde een bezwering en zijn zingen werd steeds luider. Ze voelde hoe de lucht drukkend werd, de duisternis verstikkend. Het graf vulde zich met de aanwezigheid van Kurgh. De god nam bezit van Jodgir. Zijn zang werd onverstaanbaar, de inspanning deed hem hijgen.

Giohtu dacht aan de beschermende amuletten die op haar naakte huid waren geschilderd. Ze schuifelde vooruit tot haar handen de offersteen raakten. Een paar knekels rolde onder haar aanraking van de steen af. Achter haar hoorde ze hoe Jodgir zijn mantel afwierp. In het spaarzame licht zag ze hoe Kurgh bezit van hem had genomen en zijn aanwezigheid als vruchtbaarheidsgod kenbaar maakte in een imposante fallus. Ze onderdrukte een schreeuw.

De dorpelingen hadden de maagd en de priester in de schaduwen van het Lange Graf zien verdwijnen. Ze wachtten op de dingen die komen zouden. De wind van over het water wakkerde aan, wolken bedekten de hemel. Hoewel de kou al bezit van het land had genomen, bereikte nu een angstige kilte hun hart.

Haduwer keek bezorgd zijn dochter na en tuurde in de duisternis van de gang om een teken van haar te kunnen vernemen. Hij zou haar nooit meer levend zien. Hij wist het en hij kauwde op zijn pijpensteel om zijn verdriet te vermannen. Niettemin rolde even later een traan over zijn getaande kaak. Koud. Kilde. Hij fronste en keek uit over de woelige water Een schaduw van de nacht naderde onnatuurlijk snel over de golven.

De smid wees op het verschijnsel. De schaduw raakte de kliffen voor de Bocht van Khususf. De natuur hield haar adem in, vogelgezag verstomde.

Giohtu voelde hoe de god bezit van haar koude lichaam nam, in haar binnendrong en haar stotend tot zijn vrouw maakte. Ze hoorde het hijgen van de bezeten priester, het ruisen van het bloed in haar oren. De stilte om haar heen leek tastbaar in de duisternis.

Een explosie van licht verblindde haar, de stilte verbrokkelde in een gerommel dat van diep uit het Lange Graf kwam. Diep, heel diep vanuit de schoot van Madû kwam het geluid, het marcheren van een dodenleger, het

stoten van de golven tegen de kust, donder in een ijzeren ketel.

Jodgir schreeuwde diep vanuit zijn eigen ziel, terwijl Kurgh hem haastig verliet en de deksteen van het lange graf zijn ruggengraat brak. Het graniet verbrijzelde zijn schedel. Het drukte de laatste lucht uit Giothus longen en plette haar stevig tussen plafond en altaar.

Het offer was voltrokken.

Haduwer zag in de plotselinge schemering hoe de heuvels bewogen en de zee opzweepten. Bomen vielen om en kwamen de heuvel af marcheren. De aarde reet open, de velden gaven hun wortelige ingewanden bloot, de stenen, de vluchtende dieren in de duisternis. Stenen rolden door het dal, en het Lange Graf stortte langzaam in. Het kabaal dreunde in zijn oren. Het ritme van zijn hart versnelde, zijn oude bloed vloeiende snel en radeloos door zijn aderen. In de schaduw die de zon had doen verdwijnen leken de wijdopen ogen van de dorpelingen op te lichten. Angst. Blazen begaven het, angstschreeuwen werden gedempt in dichtgeknepen kelen. Het zingen van de Bonte Meêspilar was een teken geweest. Het heilige vuur kon het dorp niet meer beschermen. Waarom hadden ze niet eerder geluisterd? Was het offer van Giothu niet genoeg geweest?

De paniek greep om zich heen, terwijl boerderijen instorten en hardvuren het dorp in lichterlaaie zetten. Een stampede van behers kwam over de akkers. De doodsbanige dieren wierpen zich in de gulzige golven die tegen de rotsen beukten. Mensen volgden snel dit voorbeeld. Hun eiland was gedoemd onder te gaan.

Een harde klap van een zwarte hand liet een modderige afdruk achter op Vidhaz' bleke wang. De ogen van de Moeder lekten lava.

"Was dat nodig?" viel ze uit naar haar oudste zoon.

"De zonsverduistering was pas voorzien voor het volgende seizoen," zei Kurgh, "Je hebt je weer verteld, broer!"

"Jij moet je koest houden!" Madû de Grote Moeder met de Vrijgevige schoot draaide zich naar Kurgh en gaf hem ook een oorvijs. "Wat is er in je gevaren, toen je niet in dankbaarheid het offer aanvaarde, maar de riten van het heilige

huwelijk uitvoerde met de Maagd?"

Kurgh keek met zijn grasgroene ogen naar de Moeder die duister boven hem uittorende. Zijn hart leek gevangen in verstikkende klimop, vergiftigd door taxus, uiteengereten door de kracht van de Moeder. Zijn pas nog machtige fallus hing slap en angstig tussen zijn benen. De lust van de priester was uit hem geweken. Hij had door de woede van de Moeder niet van het offer kunnen genieten, laat staan zijn dankbaarheid tonen. Nog een seizoen waarin zijn zaad geen vrucht zou dragen.

"Kijk wat je hebt gedaan." Madû wees naar het kleine eiland in de onrustige zee. Het was verlaten van alle leven. Het landschap was verwoest, van het dorp was niets meer over.

"Moeder," zei Vidhaz, "Ik heb me vreselijk verteld, ik heb de zon verduisterd. Maar ik heb het eiland niet vernietigd."

"Ik ook niet, Moeder," haastte Kurgh zich te zeggen. "Ik heb alleen mijn lusten niet weten te beteugelen toen het offer werd gebracht."

Madû liet rivieren uit haar ogen ontspringen. Ze baanden zich een weg door de zwavelkringen van zwart gestolde lavasteen. Zouden haar goddelijke zoons en haar menselijke kinderen ooit leren dat het patroon van offers en voortekens haar soms dwong tot handelingen die haar niet welgevallig waren? De wereld moest blijven draaien op oorzaak en gevolg, de enige balans die haar in leven kon houden.

Haar rivieren bereikten de ruïne van het Lange Graf en de granieten splinters van het landschap. Het water omspoelde de rotsen en bewoog nog eenmaal de zwarte aarde. Twaalf langwerpige stenen richtten zich met de krachten van Madû op naar de Maan, die nog altijd in Klimmende Beher stond. Ze leken de Maan uit de hemel te willen nemen, gretig als Vidhaz altijd was.

"En dat is de mythe van de Vingers van Vidhaz, de Heerser der Wolken." De priesteres liet een stilte vallen en liet haar vingers voorzichtig over het graniet van de Wijsvinger glijden die hoog boven haar uittorende. Achter haar stond de volle maan in Klimmende Beher. De top van de maanschaduw van de Wijsvinger bedekte de ingang van het Lange Graf. In de lucht hing de mufte, stoffige geur van de oogst, gemengd met het scherpe aroma van de

verse stoppels op de velden.

De jongste deelnemer aan de rite stapte naar voren met de grote ketel. De priesteres nam de ketel en plengde het geschenk aan de voet van de Wijsvinger. Zolang zij en haar opvolgers het gehele jaar door een offer brachten bij de juiste vinger voor de betreffende maan, kon Vidhaz, Heerser der Wolken, zich niet meer vertellen.